

עיקר התהוות הזמן הוא על ידי החסדים של אמת

סיפור של רבי נחמן מברסלב, "מעשה בשבעה קבצנים", קטע מסיפורו של הקבצן השלישי, כבד הפה

הוא הולך גם כן בחידות ושירים נפלאים מאוד. וכל הזמן שיש לאיש החסד האמיתי הכול הוא על ידי, דהיינו, הקבצן כבד הפה שמספר כל זה, כי אני הולך ומקבץ כל החסדים של אמת, אשר מהם התהוות הזמן. (תיקון הלב - סיפורים, חלומות, שיחות, רבי נחמן מברסלב, בעריכת פנחס שדה)

***

בחרתי להביא סיפור מסתורי זה של ר' נחמן מברסלב דווקא בראשיתה של שנה חדשה מפני שני עניינים, העולים בעצמם מתוך הסיפור בלשון של רמז ומשל. האחד - שאלת מקורו של הזמן. מניין יש לנו זמן? מה מקורו, ומאיזה מקום הוא נובע? השני - שאלת הקיום של הזמן. מהו המעשה האנושי הדואג לכך שהזמן יתקיים? מאחורי הסיפור על אודות הפלא של היווצרות הזמן והחסד המקיים אותו עומדת ביקורתו של רבי נחמן מברסלב עליו, בני אנוש, על כך שהפליאות בעולמנו נתפסות כמובנות מאליהן, על שאיננו משתהים לתהות אודות הנס הזה, שהשמש זורחת מדי בוקר וששנה מתחדשת במועדה, על שאין אנו יודעים לראות ולהקשיב בלבנו. דבר איננו קורה מעצמו, אומר רבי נחמן. כל מה שמתרחש בעולם מקורו במעשים של חסד ונתינה וקבלה. מהו לב העולם ומדוע הוא משתוקק עד כלות אל המעיין? מהם הדיבורים ש"יש בהם כל החוכמות"? ומיהו איש החסד האמיתי? כל אלה דברי חידה ורמז, ויפים ימים של חשבון נפש כדי להרהר בהם ולתת עליהם את הדעת.

אפרת אנגרס היא מספרת סיפורים, בובנאית ותרפיסטית באמנות. חיה בקבוץ הרדוף.

וכשצריך הלב לנוח קצת, שתהיה לו אריכות רוח קצת, אזי באה ציפור גדולה ופורשת כנפיו עליו ומגינה עליו מפני החמה. ואז יש לו מנוחה קצת. וגם אז, בשעת מנוחה, הוא מסתכל כנגד המעיין ומתגעגע אליו.

אך מאחר שהוא מתגעגע אליו כל כך, מפני מה אינו הולך אל המעיין? כי כשהוא רוצה ללכת ולהתקרב אל ההר, אזי אינו רואה את השיפוע ואינו יכול להסתכל על המעיין. ואם לא יסתכל על המעיין, אזי תצא נפשו, כי עיקר חיותו הוא מן המעיין. וכשהוא עומד כנגד ההר אזי הוא רואה את ראש השיפוע של ההר אשר שם המעיין. אבל תיכף כשילך ויתקרב אל ההר נעלם מעיניו ראש השיפוע, ולא יוכל לראות את המעיין, ותצא נפשו, חס ושלום. וכשהוא הלב מסתלק, חס ושלום, אזי יתבטל כל העולם כולו, כי הלב הוא החיות של כל דבר, ובוודאי אין קיום בלא לב. על כן אינו יכול ללכת אל המעיין, ורק עומד כנגדו ומתגעגע וצועק, כנזכר לעיל.

וזה המעיין אין לו זמן, כי המעיין אינו בתוך הזמן כלל. אך עיקר זמנו של המעיין הוא רק מה שהלב נותן לו במתנה יום אחד. וכשמגיע היום לסופו ונפסק, לא יהיה זמן למעיין ויסתלק, חס ושלום, ואז יסתלק גם הלב חס ושלום ויתבטל כל העולם, חס ושלום. ואזי, סמוך לגמר היום, מתחילים הם ליטול רשות זה מזה, ומתחילים לומר זה לזה חידות ושירים נפלאים. ואיש החסד האמיתי הנ"ל יש לו השגחה על זה, וכשמגיע היום בסופו ממש להיות נגמר ונפסק אזי איש החסד נותן במתנה יום אחד ללב, והלב נותן את היום למעיין, ואזי שוב יש זמן למעיין. וכשהיום הולך ממקום שהוא בא משם, אזי

"... ואתם סבורים שאני כבד פה? אין אני כבד פה כלל. רק שהדיבורים של העולם שאינם שבחים להשם יתברך אין בהם שלמות. על כן אני נראה ככבד פה מאלו הדיבורים. אבל באמת אין אני כבד פה כלל. אדרבא, אני מליץ ודברן נפלא מאוד. ואני יכול לדבר חידות ושירים נפלאים, עד שאין נמצא שום נברא בעולם שלא ירצה לשמוע אותי. ובאלו החידות והשירים שאני יודע יש כל החוכמות. ויש לי הסכמה על זה מאותו האיש הגדול הנקרא איש החסד האמיתי..."

אך יש כאן מעשייה שלמה: כי זה איש החסד האמיתי הוא באמת איש גדול מאוד, ואני, דהיינו הקבצן כבד הפה, הולך ומקבץ כל החסדים של אמת ומביא אותם אל זה איש החסד האמיתי. ועיקר התהוות הזמן הוא על ידי החסדים של אמת.

ויש הר ועל ההר עומדת אבן, ומן האבן יוצא מעיין. וכל דבר יש לו לב, וגם העולם בכללו יש לו לב. וזה הלב של העולם יש לו קומה שלמה עם פנים ורגליים וידיים וכו', אבל ציפורן רגלו של אותו לב העולם היא נלכבת יותר מלב של אחר. וזה ההר עם האבן והמעיין עומד בקצה אחד של העולם, ולב העולם עומד בקצה אחר של העולם. והלב הזה עומד כנגד המעיין ונכסף ומשתוקק תמיד בהשתוקקות גדולה מאוד מאוד לבוא אל אותו המעיין, וצועק מאוד לבוא אל אותו המעיין. וגם זה המעיין משתוקק אליו. ולב זה יש לו שתי חולשות: אחת כי החמה רודפת אותו ושורפת אותו, ושנייה, מגודל ההשתוקקות והגעגועים שהוא מתגעגע ונכסף תמיד ומשתוקק מאוד בכלות הנפש ממש אל אותו המעיין. כי הוא עומד תמיד כנגד המעיין וצועק.